

SON FASIL

GENÇ AVUKATLARLA GİZLİ KONUŞMALAR

Av. Ali Haydar ÖZKENT*

900–Bu faslı yazmağa neden lüzum gördük? Yolun çoğunu aldığımız ve önümüzde pek azını bıraktığımız şu sıralarda, genç arkadaşlarım, sizinle gizli bazı şeyler konuşmak istiyorum. Bu konuşacaklarımızın kanunlarda, kitaplarda yeri yoktur. Kanunlarda, kitaplarda, meslek an’anelerinde yeri olan şeyleri bundan evvel yazdık. Şimdi konuşacaklarımız, san’atın daha temiz, daha rahat ve daha verimli yapılması için ne gibi şeylerin gerek olduğuna, nasıl hareket edilmesi icap ettiğine dairdir. Yani birazda maddi taraf. Baroya ayak atarken bunları bize söyleyen olmadı. Bir kitapta da yazılmış görmedik. Adliye sarayında eski bir üstat-tan konuşma esnasında tesadüfen işittiğimiz bir söz, öteki birinden duyduğumuz bir şikayet ve figan, Disiplin Meclisinde geçen bir vak’a, bir kıvılcım... Nihayet yirmi iki senelik bir tecrübe bunları bize öğretti. Nice arkadaşlar biliriz ki işin değil fakat angariyenin çokluğundan ve kazancın azlığından şikâyet ederler. Kıymetli zamanları, hatta sıhhatleri şunun elinde oyuncaktır. Zayıf iradeli olduklarından kendilerini bedava kullanırır, iş sahiplerinin esirleri derecesine düşürürler. Hülasa rahat yüzü görmezler ve yarınlarından emin değildirlir. Bu gizli fasılda konuşmak istediğimiz şeyler, mesleğinize, haysiyetinize toz kondurmamak, sıhhatinizi bozmamak, yazıhanenizi kapayıp ta çıktığınız zaman geniş bir nefes almak, yarını düşünmeyerek yemek masasında karınız ve çocuklarınızla kedersiz ve neşeli bir yemek yemek, geceleri rahatça bir uyku uyumak ve ertesi günü korkusuz ve sağlam, işinize başlayabilmek için lazım gördüğüm şeylerdir. Bab, fasıl ayırmaksızın ve hiçbir tasnife tabi tutmaksızın bunları kafamda doğduğu gibi, sıralıyorum. Bu gizli konuşmalar, genç meslektaşlarım, yalnız sizin içindir. Eskiler ne ise odur. Onlar bu yazıları okurken geçmişe teessüf etseler de geri dönmek ellerinde değildir. Sizler, mesleğe yeni başlıyorsunuz. Dikkat ederseniz iş sahiplerine, işlere, hadiselere kendinizi ezdirmezsiniz.

901–Müvekkillerle teklifsizlikten sakınınız. Mesleğin veriminin birinci sırrı, müvekkil ile teklifsiz olmamaktır. Bu, hiç şaşmayan bir düsturdur. İş sahipleri ile aranızda bir mesafe bırakınız. Müvekkil yazıhanenize gelirken bir kahve haneye, bir sinemaya girer gibi girmemelidir; hele bir sigara veya kahve içmek, dedikodu ve boşboğazlık etmek için hiç gelmemelidir. Ona his ettirmelisiniz ki yazıhanenizde yalnız iş karşılık beklenir. Hatta yazıhanenizin dışında dahi bu hissi veriniz.

* İstanbul Barosu. “Genç Avukatlarla Gizli Konuşmalar” rahmetli üstadımız, Av. Ali Haydar Özkent’in “Avukatın Kitabı” adlı eserinden alınmıştır.

Hülasa, iş sahipleri ile canciğer, sıkı fıkı, teklifsiz olmayınız. Teklifsizlik, meslek haysiyetiniz kırar, iş sahiplerine kendiniz oyuncak eder ve sizi bedavaya çalıştırır.

İnsanlar çok tuhaftır. Başkalarını bedavaya çalıştırmaktan zevk alırlar. Sizde bu emellerini gıcıklayan bir yumuşaklık görünce istismar etmek isterler. Bunun başlıca sebebi de teklifsizliktir. İşlerini gördürmek için arkadaşlıktan, dostluk-tan bahsederler. Öyle vaziyet alırlar, öyle bir dil kullanırlar ki ücret istemeye utanırsınız. Öyle kurnaz müvekkiller vardır ki ücreti önlemek için sizi bir eğlentiye çağırır yahut evinde veya lokantada bir iki yemek yedirir, meyiliniz varsa birkaç kadeh rakı ile çakır keyif ederler. Artık dost oldunuz. Para isteye-mezsınız. Hâlbuki siz o işten alacağınız ücretle yüz defa daha iyi yemek yer, daha iyi eğlenirsiniz.

Bu kadar da değil. Eğer sizinle samimi dost gibi görüşen o adamın minnettar kalacağını, insanca yardımınızdan dolayı size karşı sevgi ve saygı besleyeceğini sanıyorsanız aldanırsınız. Ah, insan denilen mahlûk, ne muammadır? Ne karışık, ne bilinip anlaşılmayan bir varlıktır. Böyle bedava çalıştırdıkları ilim adamlarına hürmet edecekleri yerdı onlarla eğlenir, eğilmiş gördükçe sırtlarına daha ziyade binerler. İnsan ruhunun en çirkin bir yüzü de, zayıfı, yumuşağı ezmektir. Kendinizi ezdirmeyiniz. Yerlere kadar eğilmeyiniz. Bir ziyafet, ufak bir menfaat mukabilinde ilminizi, seciyenizi oyuncak etmeyiniz. Yardımınızın mukabilini almak, işinizde şerefli bir adam gibi sevgi ve saygı görmek isterse-niz, herkese ve bilhassa davalarını aldığınız, istişarelerini yaptığınız adamlara kendinizi dirhem dirhem ve fakat kibarca satınız. Teklifsizlik, bunun birinci düşmanıdır. Müvekkillerle teklifsiz olmayınız.

Şimdi içinizden şöyle dediğinizi duyar gibi oluyorum: Yeni işe başladık, fakat kafa tutarsak iş bulamayız. Onun için iş sahiplerinin suyuna gitmeliyiz... Bu çok yanlıştır. İş sahipleri siz yumuşadıkça sertleşir, siz arkalarından koştukça kaçarlar. Dava almanın, müvekkil tutmanın, namus dairesinde para kazanma-nın yolu başkadır. İyi bir tahsil görmüş, avukatlık için lazım gelen vasıfları haiz bulunmuş iseniz, daima okuyor, çalışıyor ve dürüst hareket ediyorsanız er geç meydan sizindir. Çabuk avukat olunmaz, acele ile para kazanılmaz. Müvekkil-inize kendinizi ezdirip kan ter içinde boşuna çalışmaktan ve sonunda sıhhati-nizi, haysiyetinizi kaybetmekten ise yazıhanede oturup kitap okumak yahut ta mahkemelere ve konferanslara gidip birkaç faydeli söz dinlemek daha hayırlıdır.

Meslekte vakarınızı muhafaza ediniz, müvekkillerinizle aranızda mesafe bırakınız, fazla teklifsiz olmayınız, hatta zaruret olmayınca ve en aşağı on defa davet edilmedikçe yemeğini yemeğiniz, derken yazıhaneye her gelene kafa tutunuz, çalım satınız demek istemediğimi elbette anladınız. Avukat, maddi hayatta muvaffak olmak için sempatik olacak, kibirli ve çalımli olmayacak, herkesi kendisinden soğutacak hallerden, sahte vakarlıklardan sakınacaktır. Bu muvaffakiyetin alfesidir. Fakat aynı zamanda bir ilim adamına yakışan

ciddiyet ve vakarı da gösterecektir. Müvekkiller böylelerini arar, böylelerine sarılır ve böylelerine ücret verirler. Onlardan yardımınızın mukabilini almak, itimat görmek isterseniz sarmaş dolaş olmayınız. Sizi boşu boşuna döndürür, boynunuza zincir takar ve çabucak yıpratırlar. İyi çocuktur, derler ama, bıyık altından gülerler. Mühim bir iş çıktığı zaman, kendisini idare etmeyi bilen başka avukata müracaat ederler, kendilerinden iyi bir avukat isteyene başkalarını tavsiye ederler. Çünkü siz kendisine mühim işi becerecek, kendisini ağır satacak bir kıymet göstermemiş oldunuz.

Meslekte bu dereceye düşmekten çok sakınıınız. İşte bir kere böyle başlar ve böyle bir nam alırsanız sonuna kadar küçük, orta kalır ve hiçbir zaman büyük ve zengin bir avukat olamazsınız.

902-Çabuk açılıp dökülmeyiniz. Bu meslekte saçlarını ağartmış, her kıssadan bir hisse çıkarmış, her telden bir ses işitmiş olan eskilerin bu alanda söyleyecekleri ikinci bir sözde, size bir dava vermek isteyenlere karşı çabuk açılıp dökülmemenizdir. Yazıhanenizin kapısı açıldı. Tanıdığınız yahut tanımadığınız bir iş sahibi içeri girdi. Yer verdiniz, oturarak işini anlatmaya başladı. Ara sıra sizden fikir soruyor: Haklı değilim mi? Hasmım haksız değil mi? Şu delile ne dersiniz? Elimde bu ibra varken davamı yüzde yüz kazanamaz mıyım? İşin ruhu da buradadır. Bülbül gibi ağzınızı açar ve ona yerden göğe kadar haklı olduğunu, bu davasını şu kadar zamanda kazanmak işten bile olmadığını söylerseniz her şeyi kaybettiniz. Bir kere, bütün vesikaları, ilgili kanun maddelerini tetkik etmeden laf söylemek ve adamcağıza büyük ümitler vermekle bir meslek hatasında, en yumuşa tabir ile yemek yemeden yemiş yiyen çocuğun hareketine benzer bir hafiflikte bulundunuz. İş sahibi zeki bir adam ise sizin bu hafifliğinizi görerek her halde itimadı sarsılmıştır. Mühim bir işini mümkün değil size tevdi etmez. Sonra iş sahiplerinin çoğu, zannettiğinizden daha kurnazdırlar. Sizden alacağını aldıktan sonra çok defa gider ve bir daha semtinize uğramazlar. Yahut ta o işin hakkı olan ücretten pek azını teklif ederler. Çünkü ellerine silahı siz kendiniz verdiniz. Bu davayı kazanmanın pek kolay yolu olduğunu, uzun sürmeyeceğini, paraları çatır çatır tahsil edeceğinizi daha beş dakika önce siz söylediniz. Kanunun filan maddesi kendisin hak verdiğini ve mahkeme ve icra huzurunda söyle derse işinin lehine biteceğini öğrenmiştir. Zaten avukat hakkında yel alıp rüzgâr satan bir adam diye bulanık bir fikir taşıyor. İki satır yazı yazacak, iki de laf söyleyeceksiniz !! O lafları da ona öğretmiş bulunuyorsunuz. Artık ne diye size itimat edecek ve istediğiniz parayı verecektir? Onun için boş boğazlıktan sakınıınız. Kim olursa olsun, iş sahibine çabuk ve çok açılıp saçılmayınız. Layihada yazacağınız ve mahkemede söyleyeceğiniz sözleri daha davasını almadan ve kitap karıştırmadan o adama söylemeyiniz. İşte şu avukat yok mu? Sizin kadar ilmi, sempatisi olmadığı halde büyük dava sahipleri hep ona koşuyorlar, yazıhanesi bir karınca yuvası gibi işliyor neden? Bir kere araştırdınız mı? Elbette

size üstün bir hali vardır. O hal, başka bir şey değilse, mutlaka, müvekkillerine derhal açılıp saçılmaması, kendisini idare etmesi, konuştuklarına ağır başlılığı ile itimat telkin etmesi, çekirge gibi sıçramaması, ilmini ve yardımını bedava satmamasıdır. Şu halde sizde onun gibi yapınız. İşi dinledikten sonra mümkünse delilleri isteyiniz, hadiseyi biraz derinleştiriniz. Davasını kazanacağınıza sizde bir kanaat hasıl olmuşsa, işini üzerinize alabileceğini söyleyiniz. Pek sıkıştırırsa yahut aranızda şöyle böyle bir boşluk varsa bazı prensiplerden ve müphem ve umumi surette bahsediniz. Fakat zinhar dökülüp saçılmayınız. Bu suretle kendisine daha ziyade itimat vermiş, fakat her şeyi öğretmemiş olursunuz. İşini aldıktan ve ücret mukavelenizi yaptıktan sonra, fırsat düştükçe, daha fazla konuşabilirsiniz.

903-Ücretinizi kararlaştırınız. Burada, konuştuklarımızın gizli olduğunu başta söylemiştim. Öyle ise, eğiliniz de kulağınıza söyleyeyim, her işten muhakkak ücret isteyiniz ve mutlaka bir mukavele yapınız.

Bütün avukatlar ve bilhassa meslekte yeni bıyığı terlemiş çağda bulunan genç meslektaşlar, bu işin çok yabancılarıdır. Herkese akıl öğreten, herkes tarafından işini ve kazancını bilir zan olunan avukatlar, kendi söküğünü dikemeyen terziler gibi bu hususta acınacak haldedirler. Bütün yanlış telakkilere, dedikodulara, görünüşe rağmen avukatlar yaptıkları yardımın çok defa mukabilini almazlar ve yahut alamazlar. Bunun çok sebebi vardır. Mesleğin hamuru feragatle yoğrulduğu için çat kapı içeri girene, ver bakalım paraları demek bize ağır geliyor. Sonra bizim memlekette, bilhassa yerlilerle işi olanlar bilirler ki halkımız, avukatın söylediği söze, yazdığı her kelimeye bir ücret vermek lazım geldiğini takdir etmemektedirler. Hekime gittiği zaman nabzını muayene ettirdiği, bir de reçete aldığı için (vizite) vermek lazım geldiğini anlamaya başlayan iş sahipleri, avukat söz söylediği, bu söz ortada görülmediği, havayı nesimiye karıştığı için ücret lazım geldiğini düşünmemektedirler. İstedığınız kadar yazıhanenize (istişare bedava değildir), (her istişareye şu kadar ücret alınır) diye levha asınız, istediğiniz kadar kinayeli laflar söyleyiniz. Hiç aldırılmaz, biraz da tanışıklık varsa kahvenizi içer, telefonunuzla konuşur, sizi bir iki saat işgal ederi Allahaismarladık deyip çıkar giderler.

Peki amma, siz bu yazıhaneyi keyif için açmadınız, bu kadar masrafınız var. Çoluk çocuk sahibisiniz. Onların hakkı üzerinde bu kadar zararlı tasarruf edemezsiniz. Hastalık, sağlık sizin içindir. Birkaç ay yazıhaneniz kapalı kalırsa dilenecek vaziyete düşersiniz. Aylığınız, yıllıkınız olmadığı için bu serbest mesleği ihtiyar ettiniz. O halde hakkınızı başkalarına çiğnetmemelisiniz. Şu kanaatimi de söyleyeyim ki, kendi hakkını temin ve istifa etmeyi bilmeyen bir avukat, başkalarının hakkını daha iyi temin ve müdafaa ettiğini iddia edemez. Şurasını da unutmamalısınız ki bedava iş görmek yalnız sizi ilgilendiren bir hal değildir. Bu hareketlerle mesleğinize, arkadaşlarınızın hakkına tecavüz etmiş oluyorsunuz.

Genç arkadaşlar! Bir müvekkilden ücret isterken yüzünüzün ne kadar kızardığını, kalbinizin ne kadar attığını, o anları yaşadığım için ben de bilirim. Sanki bir suç işlemiş gibi utanırsınız. İçinizden ücret istemek geçer, fakat diliniz söyleyemez? Yardım ettiği işe kendisini bu kadar kul yapan bir meslek adamına ancak avukatlıkta rast gelinir. Sebebini yukarıda biraz söyledim, bu kitabın muhtelif yerlerinde de anlattım, bu, mesleğin kendisindedir. Yardımını adalet gayesine hasreden adam, bir tüccar gibi, her şeyden evvel para istemeyi centilmenliğe yakıştıramıyor. Müvekkilin kendiliğinden vermesini bekliyor, o ise, çok defa aldırıyor... Lakin her şeyin bir derecesi vardır. Mesleğinizi, bir erkeği çıldırması seven bir kadın gibi sevebilirsiniz. Çıldırması seven kadınların bile aşk dolu yüreklerinde satılacak ve satın alınabilecek yahut ufak bir hediye ile sevindirilebilecek köşeler bulunur. Ruhunuz asil, kalbiniz semih ve alicenap olsa da, bir köşesinde kendinizi ve çocuklarınızı düşünmek için yer bırakınız.

Bazı aile işleri, pek yakın dost işleri olur ki bunlardan ücret istemek bahis mevzuu olamaz. Bazen fakirlerin işlerini görmek icap eder, bundan zevk duyulur, vazife sayılarak yapılır. Hülâsa seve seve yapılabilecek angaryalar olur. Bunlardan kaçınmak mümkün değildir. Fakat bütün meşguliyet angarya olur, ilim yardımının ve beden yorgunluğunun büyük bir kısmı karşılıksız kalırsa, işte o zaman felakettir. Onun için bir avukat kendisine bedavacı damgasını vurdurmak istemezse kendi işini de biraz bilmeli ve yardımına ücret beklediğini iş sahibine anlatmalı ve yazılı mukavele ile miktarını tespit etmelidir. Yeni kanun yazılı mukaveleye raptedilmedikçe ücret talep edilemeyeceğini emretmiş olmasına nazaran artık sonradan ecri misil davalarının kapısı da kapanmış demektir.

Ücreti evvelden tespit etmekte bir avukat için sıkılacak hiçbir cihet yoktur. Bir iki işte ücret isteyince alıştır ve arkası gelir. Fakat bir kere yanlış yol tutuldu mu, dönmek zor olur.

Ücreti evvelden tespit ve bir mukaveleye raptetmek, mutlaka dava açmak için değildir. Bir kere yazıhanenize her gelip de sizden bir yardım gören adam, az çok bir ücret vereceğini bilmelidir. Sonra evvelden konuşulmayan ücretin miktarını iş bittikten sonra kararlaştırırken çok defa münaza çıkar. Siz çok umarsınız, işin bittiğini ve maksadının hasıl olduğunu gören müvekkil azı zihninden geçirir. İyisi mi, evvelden konuşmalı, müvekkil ile ücret münakaşası, ücret davası gibi nahoş sahnelere sonradan meydan vermemelidir. Ücret miktarını tespit ettiğiniz halde sonunda alamazsınız. Dava edip etmemek elinizdedir. Böyle bir hal vukuunda nasıl hareket etmek lazım geldiğini yerinde izah ettik.

904–Muhtaç ve zebun görünmeyiniz. Bir iş sahibi, yardımcısına müracaat ettiği avukatı muhtaç, perişan, düşkün vaziyette görmemelidir. Böyle bir hal, avukat için izmihlâldir. Ücret isterken, sebep ve mazeret olarak, yazıhanesinin kirasını veremediğini, vergi borcu için haciz geldiğini söyleyen avukat, müvekkil nazarında her şeyi kaybetmiştir. İnsanlar, böylelerinden kaçınırlar. Böyle düşkün

vaziyette bulunan avukatın muhakemesinde selamet görülmez. Aldığı işi sonuna kadar takip edeceğinden şüpheye düşülür, emniyet ve itimat sarsılır. Çok avukatlar vardır ki, en müşkül dakikalarda bile başkalarının hakkına el uzatmamışlar, müvekkillerinin emanetlerini nefisleri bahasına muhafaza etmişlerdir. Bu böyle olmakla beraber iş sahipleri, düşkün olmayan meslek adamlarını tercih ederler. Bir avukatın, hakkını isterken sebep ve mazeret dermeyan etmesine hiç ihtiyacı yoktur. Kendi hususi hayatına, ihtiyacına dair söylediği söz yalnız lüzumsuz değildir, kendisini müvekkil nazarında sukut ettirdiği için zararlıdır. İş sahibi, centilmen bir insan ise, en hafifi, itimadını kaybeder, üzülür ve bunun neticesi olarak, mühim bir işini size tevdi etmez. Evvelden tevdi etmiş olduğu işi bitirir bitirmez bir daha yazıhanenize uğramaz. Eğer seviyesi düşük bir adam ise sizin zaafınızı, ihtiyacınızı istismar eder. Az ile sizi kullanır. Ayakları altında çiğner. Hâlbuki durum böyle mi olmalıydı? İş sahibi, avukat yazıhanesine karanlıkta ışık, hastalıkta derman arar gibi girmeli, avukatı ilim ve ahlak bakımından olduğu gibi dünyalık bakımdan dahi hiç kimseye muhtaç olmayan, müstakil, üstün bir vaziyette görmelidir. Bu bir nevi ruh haletidir. Mantıkla alakası yoktur. Niçin böyledir? denilemez. İnsanların, zebun bulduklarını ezmeleri ve üstün gördüklerinin önünde eğilmeleri fitratın ezeli kanunları iktizasındandır. Bu, hiç şaşmaz. Meslekte muvaffak olmak, kendisini müvekkillerin arzu ve istismarına kaptırmamak isteyen genç avukat, daha başlangıçta bunlara dikkat etmelidir.

Ben bir hekime müracaat ederken sakalının tıraşlı, yakasının yağlı, ellerinin kirli olup olmadığına daima dikkat etmişimdir. Hele hastalıklı, öksürüklü, biçare bir hekime kendimi muayene ettirdiğimi hiç hatırlamam. Görür görmez bende, istikrah veya merhamet hissi uyandıran bir adama sıhhatimi tevdi etmek elimden gelmiyor. Müvekkil ile avukat arasında ki münasebet de böyledir. Evi veya yazıhanesi haczedilmiş, perişan, akşam nafakasına muhtaç, düşkün bir avukata hiçbir kimse canını ve malını emniyet edemez. Öksürüklü ve aksırıklıdan kaçmak, düşkünlere uzak bulunmak, insiyaki bir harektir. İnsan ister istemez böyle yapar. Bir insan, kaçındığı bir adama nasıl olurda işini emniyet eder ve ondan yardım, kuvvet, mücadele bekler? ...

İşe yeni başlayan bir genç avukatın para kazanamaması, masrafını çıkaramaması, hattâ günün birinde yazıhane eşyasının haczedilmesi hiç te hacaleti mucip değildir. Fakat bunu müvekkile sezdirmek zararlıdır. Demek istediğimiz, avukatın kendisine ait bu halleri kendinde saklaması, müvekkillerine düşkün ve zebun görünmemesidir.

905 – Temiz olunuz. Yazıhanenin temizliği ve ağırbaşlılığı gibi avukatın üstü başı temiz, yüzü tıraşlı, saçı taranmış, potini boyanmış olması da müşteriye tesir yapar. Kirli adamın müşterisi de kirli olur. Kirli müşterinin verebileceği ücretle ise nihayet bir çürük portakal alınır.

Karmakarışık saçlı, bir karış sakallı avukatın karşısında ki adama yapacağı tesir menfidir. Avukat, iş sahiplerine, yalnız ilim ve fazilet üstünlüğü değil, aynı zamanda, kılık ve kıyafetçe de düzgünlüğünü göstermelidir. Bu, müşteri avlamak için yapılacak bir gösteri değildir. Bu, cemiyet hayatının gerektirdiği bir vazifedir. Hele cemiyetin en münevver adamlarındanım diye ortaya çıkmış bir avukat için bir borçtur. Görünüşün insanlar üzerinde ki tesiri büyüktür. İş adamları babaca, tırnakları kirli, ekmek peynirle geçinir kanaatini veren avukatlarla ücret pazarlığı yaparken, böyle bir adama şu kadarı bile çok! Derler, fakat düzgün kıyafetlisine kesenin ağzını açabilirler. Her tarafı temiz, kibarca giyinmiş bir avukatla kolay kolay teklifsiz olunmaz. Gelen müşteri yapışır. Harabati avukattan ise uzaklaşır.

Müşteri tutmak, yaptığını yardımın karşılığını hakkile almak isterseniz temiz ve ütülü elbise giyiniz, yağsız yaka ve kravat takınız. Her gün tıraş olunuz, dişlerinizi ve tırnaklarınızı temizleyiniz, potininizi boyatınız.

906 – Hayatınızı yalnız mesleğinizle kazanınız. İşte size eski bir avukat. Avukatlıktan altın para ile elli bin lira kazandığı halde bir vapurculuk işine takılmış, varını yoğunu vermiştir. Şimdi ak saçları ile adliyenin dik merdivenlerinden beli bükük çıkarken tatlı günlerini acıya çeviren o ticaret macerasına lânetler yağıdırıyor. İşte ikinci bir avukat daha. Birisinin teşvikine ve hırs ve tamaa kapılarak Rusya'ya gönderdiği halılar yüzünden bütün kazancını kaybetmiş, sefaletin gelip kapısını çaldığı son günlerinde ne yapacağını şaşırıp kalmıştır. Bir üçüncüsü de kazancını paylaşmak üzere kardeşine verdiği bütün varlığının az bir zaman sonra yok olduğunu görmüştür. Kalp hastalığına, öksürüğe, sinir buhranlarına mal olan o varlığın yerini bir daha dolduracağından şüpheli, kan ter içinde sulh mahkemesinden icra dairelerine koşup duruyor. Parasını İngiliz lirasına çevirdiği ve başka spekülasyonlar yaptığı için bugün çoğun kaybetmiş olan, yüzde on beş faizle ipoteye yatırdığı ana parasının yarısı ile canını ancak kurtaran, öteki avukatları da sayalım mı?

Doğrudan doğruya veya dolayısıyla ticaretin avukatlar için yasak olduğunu biliyoruz. Fakat genç arkadaşlarım, ben burada size, kanunun meydana çıkaramayacağı ve yahut masum görebileceği ticaret işlerine bile karışmamanızı tavsiye etmek istiyorum. Pek basit gibi görünen faizle ödünç para vermekten, şöyle bir ipotek almaktan, taksit işletmekten, ne bileyim en ufak ve masum kazanç işlerine karışmaktan sakınınız. Biliniz ki günün birinde mutlaka zararlı çıkacak ve damla damla kazancınızı muslukla kaybedeceksiniz. Çünkü bu sizin işiniz değildir. Aldığınız tahsil ve terbiye, bir ucu tüccarlığa dayanan bu işlere büsbütün aykırıdır. Sizin kafanız başka türlü yoğrulmuştur. Para dalaverelerinin istediği bin bir türlü düzenbazlıkları yapamazsınız. Sizi behemehal aldatırlar.

Sonra kazancı veya gaybı başkalarının elinde olan bir işe sermaye yatırmak neden? Siz avukatsınız. Bu meslek adamı çok zengin etmez amma refah içinde

yaşatabilir. Şerefli bir insan için bu refah yetişir. (Az tama çok ziyan getirir) ata sözü, mesleğinden başka işlerle kazanç yapmak isteyen avukat için söylenmiştir, denilse yeridir.

907 – Çalışmada intizam ve takip. Çalışmada intizam, her meslekten ziyade avukatlıkta gerektir. İsteddiğimiz zaman yataktan kalkıp istediğimiz zaman sallana sallana ve gerine gerine yazıhaneye gelecek zamanda değiliz. Kanunlar, bilhassa memleketimizde, her gün değişiyor. Bunları takip etmek, mahkemelerde hazır bulunmak lazımdır. Fevkalade bir hal olmadıkça, her sabah yazıhanenize muayyen saatte gelip muayyen saatte çıkmalısınız. Hattâ kâtabiniz ve daktilonuz hangi saatte nerede olduğunuzu, uğrayanlara filân saatte geleceğinizi söyleyebilmelidir. Çünkü arayan ve bekleyenlerin vakti dahi bizimki kadar kıymetlidir. İş sahipleri, hele biraz sezmek kabiliyetinde olanları, böyle şeylere dikkat ederler. Bir, iki, üç defa avukatı yerinde bulamayan bir iş sahibi onun hakkında numarasını vermiştir.

İntizamsızlık, devamsızlık çok zararlıdır. Çünkü intizamsız çalışan avukat işlerinde şaşırır, acele ve mühim olanı unutarak ehemmiyetsizlerle uğraşır, davaları gıyaba bırakır. Arkasından can sıkıntısı, sinir buhranı ve daha başka şeyler gelir. Bunlar kendisi için tehlike. Müvekkiller ise çalışması tesadüfe tâbi avukatı çabuk silkip atarlar. Onlar da yavaş yavaş, bu derbeder adamın kendisine hayrı yok ki bize olsun, kanaati hasıl olur. Bu da işleri ve dünyalığı için tehlike. Avukat yaşamak ve sevdiği mesleğinde devam edebilmek için müvekkile muhtaç olduğundan onları kendisinden kaçırarak hallerden sakınmalıdır.

Aldığınız işlerin muhakeme celselerinde saatinde hazır bulunmalısınız. Hakiki bir mazeretiniz olmadıkça muhakemeleri talik için haber gönderir, mektup, arzuhal yazarsanız hem mahkeme, hem müvekkiliniz nazarında ki itibarınızı kaybedersiniz.

Derbeder, sallapati avukatları sakın taklit etmeyiniz. Avukatlıkta kalenderlik kadar muvaffakiyete engel olan bir hâl yoktur. Kalenderlik ve dağınıklık, intizamsızlıktan, ihmalden ve irade gevşekliğinden ileri gelir.

Muhakeme celseleri neticesini müvekkilinize mektupla veya telefonla bildirmeyi unutmayınız. Bütün bunlarla iş sahibinde size itimat edebileceği hissini verirsiniz. Pek çok müvekkilleri her şeyden ziyade buna ehemmiyet verirler.

Hele şuna çok dikkat ediniz: Üzerinize aldığınız bir işi sonuna kadar takip etmek gerektir. Evvelce ateşli birkaç adım attıktan sonra arkasını bırakıvermek, manen ölüm demektir. Böyle avukat sağlam, daimi hiçbir müşteri tutamaz. İşleri olduğu gibi bırakıvermekten doğacak maddi mes'uliyet, zarar ve disiplin cezaları da başka.

Yazı masası çarpık, iskemleleri karmakarışık, döşemesi tozlu bir avukat ziyaretçiye çok kötü tesir yapar. Hele masası üzerinde bağırı yırtık zarflar, güneşten rengi sararmış kağıtlar, dilenci gibi boynu bükmüş dosyalar, ciltleri param parça

olmuş kitaplar, mürekkepsiz hokkalar, uçsuz veya cızırdadıkça sağa sola mürekkep damlaları saçacak kadar eski uçlu kalemler görülen bir avukat, müvekkile emniyet telkin edemez. Böyle haller avukatta çalışma zevkini, ziyaretçide itimat duygusunu kaçırır.

908 – Müddetleri son güne bırakmayınız. Adıye sarayında bir meslektaş rast gelip te (aman, lâyihanın son günü. Hemen yazıp mahkemeye vereceğim) dediğini işittiğim zaman ona da, mesleğe de acır ve içimde sızı duyarım. Düşünüp taşınarak, dosyası baştan nihayete kadar okunarak, kanun ve şerhler karıştırılarak yazılması lazım gelen bir itirazın, bir temyiz lâyihasının acele bir çırpıda çıkarılması... Bu, ayıp dememek için söylüyorum, çok tuhaf bir şeydir. Kendi kanmadığı yerde hasım avukatını, hakimi kandırmak! Bu mümkün değildir. Sonra temyiz arzuhalinin on beşinci, itiraznamenin beşinci günü sağ kalıp yazıhaneye gelebileceğimize dair elimizde bir senet var mı? O gün, vapuru kaçırmayacağımız, tramvay kazasına uğramayacağımız ne malum? Onun için bir avukat, müddete tabi işleri son güne bırakmamalı, en aşağı birkaç gün evvel yazacağını yazıp vereceği makama vermelidir. Akşam yazıhaneyi kapattıktan sonra rahat bir nefes almak, sofrada aile yuvasında neşe ile ve hiçbir ruh sıkıntısı ve düşüncesi olmadan tatlı ve mesut bir hayat geçirmek ancak bu suretle mümkündür, sanırım. Bugünkü işini yarına bırakma! Bu alanda avukatın daima hatırlayacağı atasözü olmalıdır. Müddetin geçirilmesinden dolayı bir arzuhal ve lâyihanın reddolunması kadar bir avukat için çirkin ve hiç af olunmayan bir suç yoktur.

909 – Kitabı bakınız. Bir arzuhalin ne gibi şartları haiz olması, bir temyiz kefaletnamesinde ne gibi kelimelerin bulunması lâzım geldiğini gösteren usulün maddelerini avukatlık hayatımda belki binlerce defa okumuşumdur. Fakat bir dava arzuhal, bir temiz kefaletnamesi, bir tashihi karar lâyihası yazarken her defasında yine okurum. Bundan hiç zarar görmedim. Bu bana kuvvet ve itimat verir. Kefaletnamede bir kelimeyi eksik yazdığı için icranın tehiri talebi reddolunduğundan, bu suretle haksız tahsil ettiği parayı hasımdan geri alamadığından şikâyet eden çok arkadaşlar hatırlarım. Bunlar hep bana ibret dersi vermiştir. Hele, kanunun aradığı şartlar haiz olmayan dava arzuhallerinden reddedildiğini işittiğim genç avukatlar bir iki değildir. Bunlara da çok acırım.

Bizim meslekte, hele hukuk ve ticaret davalarında söz, kanun ve kitabındır. Orada avukat değil, dosya söyler. Davanın temeli, arzuhaldir. Duvarları ve çatısı lâyihadır. Şu halde bir genç avukat, aldığı bir davanın arzuhalini yazarken H.M.U.K önüne açmalı, satırları birer birer okumalıdır. Adres mi lazım? Yazmalı, vakıalar mı ister? Sıralamalı, ne istediğini, neye dayandığını açık olarak söylemelidir. Eksik bir arzuhalin reddolması, iptidai itirazlara yol verecek surette çabuk ve düşüncesiz yazılması... Bunlar af edilmeyen hususlardandır. Genç avukatlar bunlara çok dikkat etmelidirler. Eskiden kalma bir zihniyetle,

kanunun maddei mahsusasına istinat eden tembel bir avukat, mesleğine karşı saygısızlık göstermiş ve kendi çukurunu kendi kazmış olur. Böylelerinin iş yok! Mahkemeler iş çıkarmıyor! Diye şikâyetlerini kimse dinlemez. Böyle tembel, kitapsız avukata kim iş verir? Bir iş veren bir daha yanına uğrar mı? Ne dediği anlaşılmayan, hangi hukuki sebebe dayandığı bilinmeyen dava arzuhalini hâkim anlayamaz ve celseler uzarsa kabahat hâkimin midir? Biz, kendi uhdemize düşeni yapmalıyız.

Tesadüfî perçeminden yakalamalı ki kaçmasın. Kendisine gelen bir davada düşünüp taşındıktan, kitap karıştırıp hazırlandıktan sonra müdafaa yapan genç avukat, parlak bir istikbalin temelini attığına emin olabilir. Müvekkil, onun intizamını, çalıştığını, dosyasının düzgünlüğünü görür ve sırf bu sayede davasını kazandığını anlar. Başka işleri olunca artık kendisine gelir, dostlarına genç yardımcısını tavsiye eder. İlim bombardımanına, muntazam ve düzgün yaylım ateşine uğrayan hasım da böyle bir avukatı takdir eder, başka işi olunca o da kendisine koşar. Nice avukatlar bilirim ki bir davada yere serdikleri hasımları başka işleri için kendisine müracaat etmişlerdir. Hâkimlere gelince, böyle avukatları her yerde överler. Böylelikle iş işi açar, şöret ve onun arkasında ki refah kendiliğinden gelip başınıza konar.

Talih, şans, kısmet... aziz meslektaşım, bunlara bel bağlama. Avukatlıkta böyle boş şeyler yoktur. Muvaffakiyet, şöret, refah ancak ve ancak sağlam bir seciye, usul ve intizam dairesinde çalışma ile elde edilir.

910 – Yazı yazmak. Avukatın sermayesi, önce doğruluk ve namuskârlık, sonra bilgidir. Bu iki vasıf, bir sikkenin yazı ve tura tarafı gibi birbirini tamamlar. Doğruluğunu ve bilgisini işleten avukat, muvaffak olacaktır. Fakat bu doğruluğu ve bilgiyi herkese nasıl öğretmeli? İş sahiplerine nasıl anlatmalıdır? Şöhretten bahsetmek istiyorum.

Avukat, bilmem hangi hastalığın tedavisinde yeni bir usul keşfettiğini söyleyen bir hekim gibi reklam yapamaz, bir damla sile yüzdeki çilleri düşüreceğini söyleyen hazır ilaç satıcıları gibi ilan veremez. Bunlar yasak. Ne yapmalı? Gelen iş sahibini, biraz evvel söyledik, iyi idare etmeli. İş sahipleri sizin için zahmetsiz, masrafsız reklam yaparlar. Fakat bu yetişmez. Mahkemelerde ilmi müdafaalar yapmak. Bu da iyi. Hâkimler ve dinleyenler her yerde sizi över, haberiniz olmadan size iş gönderirler. Lakin bu da yetişmez. Bir mevzuu, Almanya'da nasıldır? Fransız âlimleri ne demişler? Bizim mahkemeler be temyiz ne reyde? İyice bir tetkikten sonra derli toplu meslek mecmuasında yazmak yok mu? Avukatı tanıtan en mühim amillerden birisi de budur. Avukatlar, başlarından geçip uzun boylu tetkik etmiş oldukları davalarda, istişarelerde böyle mevzular bulabilirler. Ancak henüz dava görülürken gerek doğrudan doğruya ve gerek başka bir namla yazı yazmak, centilmenliğe yakışmaz. Davanın lehte veya aleyhte neticelenmesini beklemek gerekir.

İlmi, mesleki mecmualarda yazı yazmak, fikre açıklık verir, bilgiyi genişletir. Fakat temin edeceği şöhret... bunlardan aşağı değildir. O makaleyi en az birkaç yüz meslektaş okur. Onlar sizi tanımaya başlarlar. Günün birinde o mevzua dair bir istişareye çağrılmış iseniz biliniz ki sebebi bu makaledir. Anadolu barolarında da böyle yazılarla akisler yaparsınız. Hiç haberiniz olmadan size, iş, murafaa gönderirler.

Filan avukat, malumatlı olduğu için mi çok para kazanıyor? Şu arkadaş lisan bildiği ve yazı yazdığı için mi tanınmıştır. Demeyiniz. Eski hukuku, eski şöhretleri, eski şartları bir yana bırakalım. Türk hukuku kablesini batıya çevirmiştir. Biz de oradakiler gibi yapmaya mecburuz. Zaman gittikçe değişiyor. Tanınmak için okumak yazmak gerektir.

911 – Mesleğinizi seviniz. Bir mesleği sevebilmek, bıkip usanmadan yapmak, yaptıkça heyecan duymak, manevi saadetlerin en büyüğünü tatmak, cemiyette şerefli bir mevkie sahip etmek, refah içerisinde yaşatmak için ne lazımsa avukatlık mesleğinde bunların hepsi vardır. Bu meslek, üstat Henri – Robert'ın dediği gibi (yalnız başına sevmek için kâfi derecede güzeldir. Avukatlık kıskanççasına, tatlı sevebilir).

Bu kitabın birçok yerlerinde gördük ki, avukatlık kadar insanı yoran, boş zamanların tadını tattırmayan, uykuyu rahat uyutmayan başka bir meslek yoktur. Evinizden çıktığınız dakikadan yazıhanenize gelinceye kadar sorgular karşısındasınızdır. Yazıhanenizde sizi bekleyenlere fikir ve nasihat vereceksiniz. Mektuplar, arzuhaller, lâyhalar yazacak, Adliye sarayında müdafaa yapacaksınız. Arkadaşlarınızla kanunları konuşur, müzakereler, münakaşalar edersiniz. İşler peşinizi bir dakika bırakmaz. Bir saniye serbest değilsiniz. Çünkü sizin yazıhaneniz filan handa ve vazife yeriniz Adliye Sarayında değildir. Sizin yazıhaneniz, imalathaneniz bizzat dimağınızdır. Bu daimi meşguliyet, ne çok kuvvet sarf ettirir, ne kadar sabır, metanet ister! Onun içindir ki siz herkesten daha çabuk ihtiyarlarsınız, saçlarınız dişleriniz daha çabuk dökülür, kalp, verem, kanser, sinir hastalıkları her meslekten ziyade avukatlıkta tahripler yapar. Eğer mesleğinizi sevmezseniz devam için lazım olan sabır ve sebatı, metaneti, çalışmak zevkini, meslek saygısını kendinizde bulamaz ve hadiselerin bindirdiği maddi ve manevi yüklere dayanamayarak çöker gidersiniz. Meslek aşkı size bir kuvvet kaynağı olur. Onu sever ve her şeyden üstün tutarsanız, sağlamlık, dinçlik, dayanıklılık duyarsınız.

Bu meslek sevmeye layıktır. Yaptığı hizmet, bir devletin en kutsi bir vazifesi olan adaleti dağıtmak işine yardımcıdır. Onun için, hâkimlik gibi, mesleklerin en iyilerinden ve en şerefliyelerindedir.

Serveti, ailesi, namusu tecavüze uğramış olan bir insanın en evvel koşup geleceği, himaye isteyeceği adam avukat ve sığınacağı yer onun yazıhanesidir. Ne kadar aileler vardır ki servetlerini, haysiyetlerini, avukatın yardımına

borçlulardır. Her gün en mahrem sırlar ona tevdi olunur, en gizli şeyler onunla konuşulur. Hıristiyanlıkta Allah'ın vekili diye saygı ve huşu ile önünde günahlar itiraf edilen, ruhanilik ne ise, dört duvar arasında büyük bir emniyet ve itimat ile kendisine sır ve dert dökülen adalet vekilliği de odur. Nice büyük mevkilere çıkmış adamlar vardır ki tecavüze uğrayan haklarını ve menfaatlerini almak için avukatın yardımına koşmuş ve ona en büyük saygı ve itimadı göstermişlerdir. Nice analar, hemşireler, ne kadar masum aile kızları vardır ki, başka kimsenin bilmediği ve bilemeyeceği sırları ilk defa olarak dudaklarından avukata ifşa etmişlerdir. Küçük büyük yurttaşların bu sonsuz saygı ve itimadına mazhar olmak kadar ruha sükûn ve zevk veren başka ne vardır ki? Kılıç ve süngü takıp tehlikedeki vatani ve milleti için hududa koşan askerle, fazilet ve bilgi silahlarını kuşanarak tecavüze uğramış bir hakkı müdafaa için adalet meydanına koşan avukat aynı derecede sevgi ve saygıya layık değil midir?

Hâkimi aydınlatmak, hakkı yapmak, masumu ipten kurtarmak, zalimden alıp mazluma vermek, bu ne büyük bir şeydir! Dünyada bundan daha büyük ve daha temiz başka bir saadet var mıdır? İlkbahar kışın uyuşturduğu ağaçlara nasıl can verir, çiçekleri nasıl fişkirtir ve kuşları öttürürse, bir heykeltıraş balçığa nasıl ilahi bir kudret aşılarsa avukat da çiğnenmiş biçarelere, sille tokat atılmak istenen dul ve yetimlere kuvvet verir. Onları müdafaanın ışığı ile aydınlatır, sıcak himaye ve şefkat ile ısıdırır. Bu mesleği seviniz, çünkü sevicek kadar asil, cazibesinden kurtulunamayacak derecede güzeldir. Bir dulun, bir yetimin hakkını aldığınız, bir yurttaşı zulüm ve tecavüzden kurtardığınız zaman duyaçağınız gurur, koca bir imparatorluğu avucu içine almış olan Sezarın, Orta Asya'dan kalkarak Roma kapılarına kadar dayanmış olan Atilla'nın, düşmanı Türklüğün harimi ismetinde boğmuş olan Atatürk'ün duyduğu gururdan aşağı değildir. Bu bakımdan avukat, hukuk ilmini canlandırır, onu mücerret fezasından çıkararak can, mal yapar... Bir hâris, bir hâlik ki silahı hak, sesi müdafaa, mihrabı mahkemedir.

Bu meslekte insanı baştan çıkaracak şeyler, sebepler, vesileler pek çoktur. Dosyada ki bir kelimeyi söylememek, bir kâğıt parçasını mahkemeye göstermemek sureti ile zengin olmak pek kolaydır. Yazıhaneye gelen iş sahipleri içinde cazibesi kalpleri sürükleyen, ılık kokusu insanı titreten, saçlarının parlaklığı ve gözlerinin tatlılığı nefsi emareyi şahlandıran kadınlar ve kızlar vardır. Bunlara karşı sizleri koruyacak silah, vazifenizin yüksekliği, mesleğinizin asaleti hakkında edineceğiniz fikirdir. Bu mesleği sevmezseniz, kendinizi koruyamazsınız.

Avukatlık kadar hangi meslek bedii heyecan verir? Müdafaanın verdiği zevk ve inşirahı, başka nerede bulabiliriz? İnsanı usandıran riyazî katiyetler, yoran mücerret mefhumlar, bir örnekliler bu meslekte yoktur. Her şey yeni, her şey taze, her şey renk ve çiçekle doludur. Mevzuu bunun kadar geniş, genişliği nispetinde değişen, değiştiğçe benliği sürükleyen hangi meslek vardır? Daimi

bir savaş. Ne zaman biteceği bilinmeyen bir kasırga. Değersiz bir istişarede, en sade gibi görülen bir davada tarafların, hadiselerin size verdiği heyecanı gizleyebilir misiniz?

Hayat, mücadeledir. Bu çarpışma insanın yaşaması, yükselmesi için en büyük zaruret olduğuna göre avukatlık bizzat başlı başına bir hayattır, denilse doğru olur. Onun bütün ömrü çarpışmadır; galiplik veya mağlupluktur. Bu savaşın erkânı harbi, başkumandanı kendisidir. Bir romancı avukatın yazıhanesinde şah eser yaratacak her gün bir mevzu bulabilir. Bazen feci bazen zevk ve neşe ile dolu olan bı mevzular, hakiki hayatın; beşer ıztırabın veya saadetin beşiğidir. Elem, keder, kin, ihtiras gibi insan kalbinin inilti ve sızıntılarını, feryat ve feve- ranlarını bu kadar açık ve çıplak başka hangi meslekte görürsünüz? Bu feryat ve feve- ranları dindirmek, her dinlediği figandan kanuni bir faide çıkarmak, bir kelime ile insan kalbi, insan ruhu ve onun yongası olan insan malı ile uğraşmak... Bu ne tatlı, ne heyecanlı bir meşgaledir! Ya o zafer yolunda yürüyüş ve hakkın zaferinde duyulan san'atkâr zevki! Bu heyecanı, bu san'tkâr zevkini tatmak gerçi çok zordur. Fakat mesleğimizin güzelliği biraz da bu zorluğundan değil midir? Bir davayı haksız olarak kaybettiğiniz, tezinizi hâkime anlatamadığınız zaman duyduğunuz eza ve hiddet ve tarafların kötü niyetinden, bir şahidin yalan ifadesinden, bir senet imzasının inkâr edilmesinden duyduğunuz nefret bile size heyecan vermiyor mu? Ve bu heyecan, ateşinizi, azminizi tazelemiyor mu?

Avukatlık zengin olmak için yapılmaz; bu kitabın birçok yerlerinde feragat, fedakârlık, menfaati istihkar gibi mesleğin esaslı vasıflarından uzun uzadıya bahsettik. Meslek ayet ve hadislerinin emrettiği yolda yürüyen bir avukatın zengin olamayacağını biliyoruz. Bununla beraber meslek namuslu bir insanı sükûn ve refah içinde yaşatacak maddi vasıtaları temin eder. Muvaffakiyet, çok zordur. Yavaş yavaş kazanılır, bazen cesaret kırılır, fakat kazanılır. Hayat değiştikçe, ihtiyaçlar çoğaldıkça, muameleler giriftleştikçe, insanlarda bu kin, bu ihtiras devam ettikçe mahkemeler ve avukat yazıhaneleri işleyecektir. İşin ve iş sahibinin nankörlüklerini hesaba katmakla beraber bu meslek sizi yine rahat rahat geçindirir. Çünkü hukuk bilgisi her şeyin temelidir. Ferdin olduğu kadar cemiyet ve devletin hayatını o tanzim eder. Herkes doğrudan doğruya veya dolayısıyla size muhtaçtır. Kanunları yapan, tatbik eden hukukçulardır. Ticaret ve san'at devleştirilirse, kontenjan, kliring müesseseleri iş sahasını daraltsa, dünya küçülse ve gök yerinden düşse hukukçu ayaktadır. Büyük şehirde rekabet mi var? Küçüğüne gidersiniz. Avukatlıkta iş mi azaldı? Hocalık, gazetecilik, memurluk, hâkimlik yaparsınız. Elinizde öyle bir elmastraş var ki her şeyi keser. Her kalıba uyan, daha doğrusu her kalıbı yapan bir mesleğe mensupsunuz.

Cemiyette yüksek bir mevkie sahiptiniz. (Üstat) sınızdır. Ne kadar tevazu gösterirseniz gösteriniz, sizi çevreleyenlere karşı görünen bir üstünlüğünüz vardır. Yüksek bir tahsil görmüş olmanız bu imtiyazı size verir. Sonra söyleyeni çabuk

anlamak, hazır cevap olmak, delilleri ustaca hazırlayıp yerli yerinde kullanmak ve bu suretle münakaşalarda hâkim mevkide bulunmak, bu mesleğe mahsus dense yeridir.

Ananızı seversiniz. Çünkü sizi doğurmuş ve büyötmüştür. Mesleğini de onun kadar seviniz, zira hukuk bizim (büyük anamız) dır. Bizi büyötmüş, terbiye etmiştir. Sonsuz tabiatı kucaklayan ufukları seversiniz. Mesleğinizde fertlerin, cemiyetin hayatını, nizamını kucaklamıştır. Önce bir ırmak sanırken, dere, nehir, sel ve nihayet deniz olan hukuk ilmini uçsuz bucaksız beşer ve cemiyet hayatına tatbik eden sizsiniz. Bir yandan en büyük itimada mazhar olmuş bir adamın gururunu verirken, öte yandan daimi bir heyecanla sizi ummanlara sürükleyen bir meslek sevmeye lâyıktır. Tabiattan hiç usanılmaz. Çünkü daima değişen denizleri, dağları ormanları, kırları, çiçekleri, karları, fırtınaları vardır. Bu meslek de öyledir. Derinliği denizinkinden aşağı değildir. Bir davanın çıkılamayacak sanılan tepelerini, bir kartal cesareti ve ustalığı ile aşarsınız. Bulutlar içinde dolaşır, fırtınalar, kasırgalara atlatırsınız. Bu uçuş ve inişler içinizde yeni yeni kuvvet ve heyecan kaynakları yaratır. Her iniltiden bir ızdırıp, her zaferden bir zevk duyarsınız. Önünüzde rengini ve kokusunu hiç kaybetmeyen çiçekli, uğraştıkça taze kuvvet veren renkli bir çalışma alanı vardır. Bu meslek baştanbaşa hayatla, şiiirle doludur.

Yaptığı iş insanlığın üzerinde titrediği adalete yardım olan genç Türk avukatı! Mesleğini sev, yalnız sevmekle kalma, böyle bir mesleğe mensup olduğun için gurur da duy. Çünkü sevilecek ve gurur duyulacak kadar asil ve güzeldir. Bu mesleği sevmeyen, kalbinde onun (mukaddes ateş) i yanmayan, asil ruhlu olmayan, mesleği bir tezgâhtar, bir tefeci, bir Lonca esnafı gibi günlük rızkı için yapan, mesleğin asil heyecanını duymayan adam, iyi bir avukat değildir ve olamaz. Haklı gördüğü bir ihtilafı adalet huzurunda, hasis ve sefil duygulardan uzak, hakkın ve vicdanının emrinden başka hiçbir emir dinlemeyerek ilmin, kanunun ve medeni cesaretin verdiği bir imtiyazla müdafaa eden ancak böyle bir adamdır ki memleketine, mahkemelere, muhitine, müvekkillerine ve hatta hasmına sevgi ve saygı telkin edebilir. Öyle bir Adam! Ki, yalnız doğru söyler ve her söylediği söz doğru görülür.